

ročník 33 regionálny mesačník číslo 10 október 2023

Novohradské osvetové stredisko (NOS) Lučenec v rámci monitoringu kolektívov a jednotlivcov záujmovej umeleckej činnosti v Novohrade a Malohonte uvádza cyklus predstavujeme hráčov na heligónke:

Juraj Krahulec st.

„Heligónka ma sprevádza celým mojim životom“

Murár, heligónkár **Juraj Krahulec, st.** sa narodil 5. 10. 1948 v Kokave nad Rimavicou, okres Poltár. Základné vzdelanie nadobudol na ZŠ v Drahovej (1954 – 59) a na ZDŠ v Utekáči (1959 – 63). V r. 1963 – 75 pracoval ako roľník na gazdovstve Utekáč – Pereš, od r. 1976 žije a pracuje ako murár a kováč v Kokave nad Rimavicou. V r. 1964 – 70 účinkoval ako ochotník-ky herec v miestnom ochotníckom divadle v Drahovej. Na heligónke hrá od svojich 12-ich rokov. Žije v Kokave nad Rimavicou.

Pán Krahulec, pochádzate z Kokavy nad Rimavicou, z kraja bohatého na kultúrne tradície. Mohli by ste nám predstaviť svojich predkov a ich vzťah k ľudovej hudbe?

Môj otec Martin sa narodil na hriňovských lazoch a ako maličký chlapec spolu s rodičmi a súrodencami sa presťahovali na Pereš, kde začali hospodáriť. Moja mama Mária pochádzala z Kokavy, časť Vlkovo, a keď s mojim otcom uzavreli manželstvo, prišla bývať k nemu na lazy pod Cisársku hoľu, čo patrí do katastra obce Utekáč. Tam som sa narodil aj ja. Vyrastal som v rodine roľníkov a celý náš život sa točil okolo práce na hospodárstve. V tých časoch to bolo veľmi namáhavé, no život sme prežívali v peknej prírode. Mama poznala veľa piesní a rada si spievala, čo aj u mňa prebudilo záujem o ľudovú pieseň.

Aké je vaše pôvodné zamestnanie? Ako ste sa dostali do kontaktu s hrou na heligónke?

Od detstva až do dospelosti som pomáhal pri všetkých domácich prácach. Či to už bolo na poli, na lúkach alebo pri starostlivosti o zvieratá na gazdovstve. Heligónku som po prvýkrát videl na základnej škole, keď som mal 10 rokov. Poprosil som rodičov, aby aj mne nejakú kúpili a tu sa začali moje prvé

pokusy spoznávať tento nástroj. Peňazi nazvyš nebolo, ale predsa sa mi podarilo rodičov presvedčiť a kúpili mi v obchode v Lučenci moju prvú harmoniku. Nemal som sa od koho učiť, no keďže som dostal do vienka hudobný sluch, tak som to skúšal sám. Harmoničku som si nosil na pastvu, keď som pásol kravy a začal som im vyhrávať. Bol som vtedy malý chlapec a harmonika mi bola väčšia, hlavne tie remene na pleciah. Položil som si ju na kolená a odvrchu som ju držal bradou. Takto vznikli aj prvé mozole od hrania, no nie na rukách, ale na brade.

Odkedy hráte na heligónke profesionálne?

Heligónka mala v našej rodine vždy svoj význam a som rád, že som aj u môjho syna Juraja ml. prebudil vášeň k ľudovej piesni a k hre na heligónku. Keď mal Juraj 10 - 12 rokov, jeho záujem o hru na heligónke aj vo mne zarezoval a vrátil som sa myšlienkami do svojho detstva. Naučil som ho prvé tóny, prvú pieseň a potom už pokračoval svojou muzikantskou cestou sám. Cez detský súbor tu v Kokave prešiel do mládežníckeho, kde sa stále s tou heligónkou stretával a už ako dospelý si zaobstaral prvú vlastnú heligónku. Odvtedy sme hrávali spolu. Začali sme sa stretávať aj s ostatnými heligónkármi z Kokavy, aby sme si spolu zahráli. Vytvorili sme heligónkárské kvarteto, čo nebývalo v týchto lokalitách zvykom. Pri týchto nácvikoch sme si odovzdávali skúsenosti z ovládania hry na heligónke. Začali sme sa zúčastňovať rôznych podujatí. V tom období začínali v obci Budiná organizovať prehliadku heligónkárov, na ktorú nás pozvali a odvtedy tam chodíme pravidelne. Postupom času heligónka získavala popularitu aj u širšej folklórnej verejnosti a my sme sa čoraz viac stávali súčasťou programov na rôznych folklórnych festivaloch, akými sú Koliesko v Kokave, Klenovská Rontouka, folklórne slávnosti v Detve ...

Pokračovanie na s. 2

V roku 1998 sme spolu s kamarátmi vydali našu prvú nahrávku, vtedy to boli magnetofónové kazety, pod názvom Heligonkári z kokavských vrškov. Ako inštrumentalista FS Kokavan som so súborom pochopil celé Slovensko a veľa krajín Európy – Poľsko, Česko, Maďarsko, Francúzsko, Čierna Hora, Chorvátsko. Mňa hra na heligónke stále zaujíma a chcel som, aby táto muzika nezostala zabudnutá, a preto som inicioval mladých chlapcov a dievčatá, nech sa učia hrať.

Váš syn Juraj Krahulec ml. zdedil po vás lásku k heligónkam ...

Syna heligónka tak veľmi zaujala, že sa okrem hry na tento hudobný nástroj chcel pozrieť aj do jej útrob. Po návšteve výrobcu v Žaškove, kde som si dal vyrobiť novú heligónku, začal doma aj on majstrovať svoj prvý výrobok. Odvtedy prešlo už 25 rokov a syn profesionálne vyrába heligónky. Ja vlastním z jeho rúk dve heligónky. Držím mu palce, nech mu to ide aj naďalej s touto robotou, lebo nástroje, ktoré vyrába, sú kvalitné a ľahko sa na nich hrá.

Alberti Milan

Aké sú vaše plány na najbližšie obdobie?

Momentálne pôsobím vo folklórnej skupine Hráči, ktorá vznikla len nedávno. Účinkujeme tam spolu s dvomi kamarátmi heligonkármi a speváčkou zložkou, ktorú tvoria aj chlapi aj ženy. Sme veselý kolektív a chodíme vystupovať skoro každý víkend na množstvo podujatí a festivalov. Ak zdravie dovolí, tak by som ešte chcel v hre na heligónke pokračovať aj naďalej, lebo ľudová pieseň ma sprevádza celým životom.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Ľudia – roky – udalosti

Jozef Puntigán: „Vždy som mal blízky vzťah k prírodným vedám“

Matematik, programátor, historik, publicista **RNDr. Jozef Puntigán** sa narodil 1. 11. 1958 v Lučenci. Základné vzdelanie nadobudol na ZDŠ s vyučovacím jazykom maďarským (VJM) v Lučenci (1965 – 74). Gymnázium s VJM navštevoval vo Filákovke (1974 – 77), maturoval v triede Józsefa Benku. Teóriu systémov študoval na Prír. F UPJŠ v Košiciach (1977 – 82), doktorom prírodných vied RNDr. je od r. 1985. V r. 1982 – 88 bol programátorom v Kovosmalte Filákovce, v r. 1988 – 91 vedúcim technickým pracovníkom v Ipeľských tehelniach v Lučenci. V r. 1991 – 96 pôsobil ako programátor v Podniku výpočtovej techniky v Lučenci, v r. 1996 – 98 v Poštovej banke v Lučenci. V r. 1998 – 2013 pracoval ako programátor vo firme ASSECO, a. s., Bratislava, pobočka Lučenec, v r. 2013 – 19 bol asistentom riaditeľa firmy SIMAGON, s. r. o., Filákovské Kováče – Kúrtáň. Od r. 2019 je až doteraz zamestnaný ako administrátor počítačovej siete v Novohradskej knižnici v Lučenci. Žije a tvorí v Lučenci.

Jozef, od narodenia žiješ až doteraz v Lučenci. Aký je tvoj vzťah k rodnému mestu?

Áno, v Lučenci žijem od narodenia a nikdy by mi ani nenapadlo, aby som odišiel z tohto mesta. Počas môjho detstva som spoznal okolité lesy a prírodu, kde aj v súčasnosti rád a často chodievam.

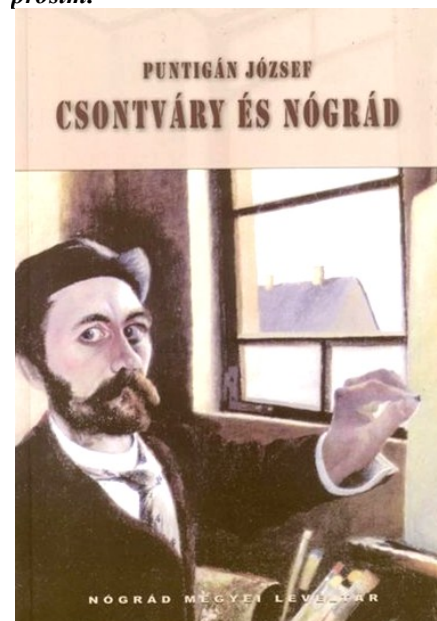
V priebehu mojich univerzitných štúdií v Košiciach som začal navštevovať vysokoškolský mládežnícky klub Zoltána Fábryho, čo malo výrazný vplyv na moju neskoršiu spoločenskú a kultúrnu činnosť. Po návrate z Košíc a po absolvovaní základnej vojenskej služby som spoznal vtedajších lučenských lokálpatriotov – László Sólyom, Ödön Hermel, Gábor Krúdy, Jozef Drenko a i. Pomaly som začal kráčať v ich šľapajách. Stal som sa zakladateľom, neskôr predsedom mládežníckeho klubu Korunk, členom Divadla Józsefa Kármána, neskôr OZ Phoenix Lutetia a pod. Odvtedy pravidelne organizujem spoločensko-kultúrne akcie, zúčastnil som sa aj na rôznych výskumoch zameraných predovšetkým na sociálny, kultúrny a priemyselný vývoj a stav mesta Lučenec a regiónu Novohrad. Mojm osobným príkladom a vzorom sa stal pedagóg, etnograf, regionálny historik István Böszörményi. Zvlášť ma zaujala regionálna história, začal som sa zaoberať dejinami nášho regiónu (Lučenec, Filákovce, Halič a pod.). Okrem toho už desaťročia úzko a tvorivo spolupracujem s Máriou Adamovou, Jozefom Klindom, ako aj s ďalšími osobnosťami. Prvou témou, ktorou som sa začal intenzívne zaoberať, bol život a činnosť lekárniky a maliara Tivadara Kosztka Csontváryho v Haliči, v Novohrade, ako aj na dnešnom území Slovenska. Postupne pribudli ďalšie témy: historické pohľadnice mesta Lučenec, cintoríny, školstvo, židovská náboženská obec, osobnosti Ervin Varga, Ferenc Gyurkovits, Béla Bacskaí a pod.

Pôvodne si vyštudoval matematiku. Tvoje prvé zamestnania sa viazali k oblasti výpočtovej techniky či programátorstva ...

Vždy som mal blízky vzťah k prírodným vedám, ako biológia, fyzika, astronómia a matematika. Pôvodne som chcel byť profesorom biológie a matematiky, ale vtedajší politický režim mi to nedovolil. Tak som sa stal teoretickým matematikom, študoval som teóriu systémov na Univerzite P. J. Šafárika v Košiciach. Po ukončení univerzity som sa stal aktívnym programátorom. Je to tvorivá činnosť, ktorá ma zaujíma.

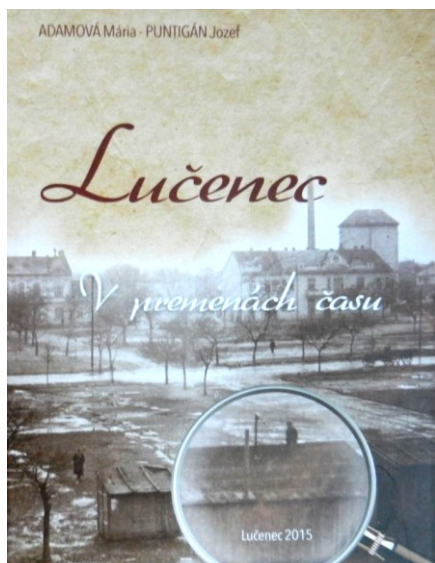
Vyššie spomínané kultúrno-spoločenské aktivity som robil vždy mimo môjho hlavného zamestnania, vo voľnom čase. Tak je to aj v súčasnosti.

Od r. 1994 sa venuješ publicistickej činnosti. Odvtedy ti vyšlo viacero publikácií sólovo i v spoluautorstve. Predstav nám ich v krátkosti, prosím.

Prvý, krátky článok som napísal o hrozivom stave lučenskej synagógy (okolo r. 1984). Odvtedy k nemu pribudli stovky ďalších, ako aj knihy a publikácie: *Honismereti Kerékpártúrák 1975-94/1975-99* (1994, 1999 Vlastivedné bicyklové túry), *A losonci református temető* (Kalvínsky cintorín v Lučenci, 2003, spoluautor: Puntigán Tünde), *1848 losonci emléke(zése)i* (Spomienky na udalosti 1848 v Lučenci), *A Losonci Teológiai Szeminárium* (2004, Teologický seminár v Lučenci), *Fejezetek a losonci Kármán József Magyar Tannyelvű Alapiskola és Óvoda Történetéből* (2006, Kapitoly z dejín ZŠ a MŠ J. Kármána v Lučenci), *Losonc – Lučenec*, Plectrum, Lučenec (2007), *Losonc – A város múltja és jelene* (2010, Lučenec, Súčasnosť a minulosť mesta), Varga Ervin (2010, spoluautor: Edina Petrenko), *Novohrad-Nógrád Geopark* (2015, spoluautor: Jozef Klinda), *Csontváry és Nógrád* (2012, 2019, Csontváry a Novohrad), Fülek (2013, Filákovce),

Pokračovanie na s. 4

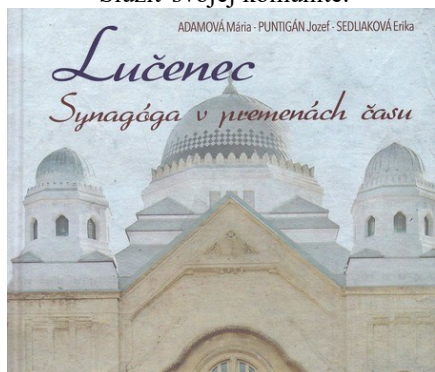
Lučenec v premenách času (2015, spoluautor: Mária Adamová, 2015), *Lučenec. Synagóga v premenách času*, *Lučenec* (2016, spoluautori: Mária Adamová, Erika Sedliaková), *Egy (több mint) 100 éves énekkar története*, *Pro Kultura Füleki Férfikar, Füleki* (2020, spoluautor József Jakab), *Gyurkovits. Malíar Lučenca – Losonc festője*, (2017, spoluautor: Andrea Németh Bozó), *Perse. Fejezetek egy nógrádi falu életéből* (2021, spoluautor, Titton Viktória), *Bacsikai Béla. Malíar Gemera a Novohradu* (Gömör és Nógrád festője, 2021, spoluautor Viktória Titton), *Knižnica v obrazoch* (2021, spoluautor: Zora Nagyová), atď.

V súčasnosti pôsobíš ako dokumentarista v Novohradskej knižnici v Lučenci. Mohol by si nám priblížiť túto svoju prácu?

Od r. 2019 som zamestnancom Novohradskej knižnice v Lučenci, kde som administrátorom počítačovej siete a zároveň knihovníkom. Žijem a pracujem v prostredí kníh, publikácií, ku ktorým som mal vždy blízky a priateľský vzťah. Osobne tiež vlastním pomerne rozsiahlu knižnicu.

A na záver: Oboznám nás so svojou životnou filozofiou.

Služiť svojej komunite.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Pripomíname si

Tibor Balázs

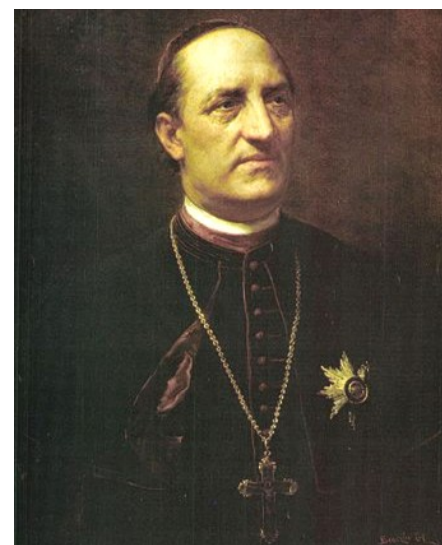
Klavirista, hudobný pedagóg **Tibor Balázs** sa narodil 8. 10. 1953 v Lučenci v úradníckej rodine. Základnú školu navštevoval v rodnom meste. Základy klavírnej hry získal ešte v predškolskom veku od svojej starej mamy Jolany Balázsovej (1901 – 1990). Na Ľudovej škole umenia (LŠU) v Lučenci navštevoval hodiny klavírnej hry v triede pani učiteľky Anny Gáborovej-Žarnovickej. V r. 1969 – 75 v štúdiu pokračoval na konzervatóriu v Bratislave, ktoré ukončil verejným absolventským koncertom v klavírnej triede Mikuláša Strausza.

V septembri 1975 nastúpil ako učiteľ hudby na LŠU v Lučenci, kde vyučoval hru na klavíri až do konca svojho života. Spočiatku vyučoval v budove na Železničnej ulici, v r. 1985 – 90 v budove na Ulici mieru, dnes tu sídli Centrum voľného času. Okrem vyučovania hlavného predmetu klavír vykonával aj pozíciu klavírneho korepetítora pre sláčikové oddelenie a spočiatku aj pre dychové oddelenie. Počas svojej 15-ročnej pedagogickej kariéry vchoval viacero šikovných klaviristov.

Jeho sestra Mgr. Adrienne Balázsová (*18. 4. 1951 Lučenec) vyštudovala v r. 1965 – 71 klavír v triede Anny Kafendovej na bratislavskom konzervatóriu a nadväzne klavír v r. 1971 – 76 na Štátnej hudobnej akadémii N. A. Rimského-Korsakova v Leningrade (ZSSR). V súčasnosti pôsobí ako stredoškolská a vysokoškolská učiteľka klavírnej hry v Miskolci (Maďarsko). Brat Ján Balázs (*29. 5. 1952 Lučenec) vyštudoval v r. 1967 – 74 hru na kontrabase v triede Karola Illeka na konzervatóriu v Bratislave.

V ďalšom období pôsobil ako hráč na kontrabas v Štátnej opere v Banskej Bystrici i ako pedagóg na Konzervatóriu J. L. Bellu v Banskej Bystrici. Manželkou Tibora Balázsa je Jarmila Balázsová, rodená Jamnická (*20. 8. 1963 Lučenec), ktorá absolvovala v r. 1978 – 84 klavír v triede Evy Kudjovej-Uhliarovej na konzervatóriu v Žiline. Od r. 1984 pôsobí až do súčasnosti ako učiteľka klavírnej hry na Základnej umeleckej škole Novohradská 2 v Lučenci.

Tibor Balázs zomrel predčasne vo svojich 37. rokoch života následkom zákernej choroby 30. 8. 1990 v Lučenci a tu je aj pochovaný na mestskom cintoríne.

Arnold Ipolyi – Stummer

Rímskokatolícky kňaz a biskup, historik výtvarného umenia, pamiatkar **Mons. Arnold Ipolyi – Stummer** sa narodil 18. 10. 1823 v obci Kosihy nad Ipľom v okrese Veľký Krtíš. Pochádzal zo šľachtickej rodiny. Gymnaziálne štúdiá absolvoval v Krupine a Banskej Bystrici. Filozofiu študoval v Trnave, teológiu vo Viedni, Ostrihome a Bratislave. Za kňaza bol vysvätený 4. 8. 1847 v Bratislave. V r. 1847 sa stal kaplánom v Dolnom Petre, 1848 – 49 v Bratislave. V r. 1849 – 59 pôsobil ako farár v Zohore, v r. 1859 – 63 v Törökszentmiklósi a v r. 1863 – 65 ako kanonik v Egri. V r. 1865 – 71 bol rektorom seminára v Budapešti, v r. 1871 – 86 biskupom v Banskej Bystrici a od r. 1886 biskupom v Oradei (Veľkom Varadine). Od r. 1858 bol členom-korešpondentom, od r. 1861 akademikom, od r. 1874 riadnym členom a v r. 1881 – 86 predsedom sekcie Uhorskej akadémie vied v Budapešti.

Pokračovanie na s. 5

Spočiatku sa zaoberal etnografiou a folkloristikou, neskôr sa ťažiskom jeho práce stali uhorské výtvarné dejiny, stredoveké umenie a archeológia. Výrazne zasiahol do oblasti pamiatkovej starostlivosti a ochrany umeleckých pamiatok. V r. 1871 bol poverený ministrom náboženstva a výučby Józsefom Eötvösom, aby spracoval osnovu pamiatkového zákona. Tento zákon nebol prijatý, no pri spomínanom ministerstve bola zriadená dočasná komisia pre pamiatky. Jeho zásluhou je, že podnikol zakladanie múzeí vo väčších mestách. Bol autorom približne 50 publikácií, v ktorých ako historik spracoval dejiny uhorského staviteľstva, sochárstva, zlatníctva a i. Písal o dejinách Bratislavy, Trnavy, Banskej Bystrice, Spiša, Stupavy a i. Spoločne s Františkom Víťazoslavom Sasinkom zostavil historický schematizmus Banskobystrickej diecézy za rok 1876.

Na pozíciu banskobystrického biskupa nastúpil v r. 1871 po Štefanovi Moysesovi aj napriek tomu, že Slováci sa na tento post snažili presadiť slovenského kandidáta. Aj keď bol členom Spolku sv. Vojtecha a v r. 1872 vložil na jeho základinu 100 zlatých, jeho snahou bola postupná maďarizácia biskupstva. Biskupský seminár museli opustiť národne uvedomelí profesori, slovenskí študenti sa nemohli vzdelávať v rodnom slovenskom jazyku. V r. 1874 sa stal predsedom diecéznej vyšetrovacej komisie, ktorej jedinou úlohou bolo zatvorenie slovenského gymnázia v Kláštore pod Znievom.

18. 2. 1886 bol vymenovaný za veľkvaradínskeho biskupa a 12. 7. 1886 obsadil biskupský stolec založený svätým Ladislavom. O päť mesiacov neskôr 2. 12. 1886 však vo Veľkom Varadíne náhle ukončila jeho životnú púť mozgová príhoda. V závete odkázal všetok svoj majetok na cirkevné a kultúrne účely. Mons. Arnold Ipolyi – Stummer bol pochovaný v katedrále Nanebovzatia Panny Márie v Oradei, na jeho žiadosť bolo jeho srdce pochované v kaplnke sv. Barbory v Banskej Bystrici.

Tento článok som vypracoval s pomocou nasledovnej literatúry:

- Lexikón katolíckych kňazských osobností Slovenska, Bratislava, Lúč 2000, s. 563-564,*
Biografický lexikón Slovenska, 4. zv. Ch – Kl, Martin, Slovenská národná knižnica 2010, s. 106-107,
ako aj Magyar katolikus lexikon 5. zv. Homo – J, Budapest, Szent István Társulat 2000, s. 339-340.

Peter Maťašovský

Poľnohospodársky inžinier, žurnalista, televízny redaktor a moderátor **Ing. Peter Maťašovský** sa narodil 13. 11. 1946 v Komárne. Základné vzdelanie nadobudol v Lučenci (1953 – 58) a vo Fiľakove (1958 – 62). Vo Fiľakove začal študovať na Strednej všeobecnovzdelávacej škole (SVŠ, 1962 – 64), štúdium dokončil na SVŠ v Nitre maturitou v r. 1965. V r. 1967 – 72 študoval zootechniku na Agronomickej fakulte Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Popri zamestnaní vyštudoval v r. 1980 – 82 televíznu žurnalistiku na FF Karlovej univerzity v Prahe.

V r. 1972 – 74 pracoval ako hlavný zootechnik na JRD vo Veľkých Ripňanoch v okrese Topoľčany. Po úspešnom absolvovaní konkurzu pôsobil v r. 1974 – 2003 na rôznych redaktorských postoch v Československej, neskôr Slovenskej televízii. V r. 1974 – 76 bol prvým mužom – programovým hlásateľom v dovtedy čisto ženskej špecializácii, začínal popri Nore Beňackovej či Adele Strakovej. V r. 1976 – 86 bol moderátorom Čsl. televízie Praha v relácii Televízne noviny, v r. 1986 – 90 moderátorom relácie Hospodársky zápisník. Po rozdelení čl. federácie sa v r. 1991 – 2000 stal moderátorom a vedúcim redaktorom ekonomického týždenníka Kredit STV v Bratislave. V závere svojej televíznej kariéry vykonával funkciu vedúceho vydania hlavnej večernej spravodajskej relácie.

Hlavnou náplňou jeho redaktorskej práce bolo poľnohospodársko-ekonomické spravodajstvo v rámci viacerých programových relácií STV Bratislava. Okrem domácich tém často prinášal aj aktuality zo zahraničia. Absolvoval viacero pracovných ciest v USA, Kanade, Mexiku, Francúzsku, NSR,

Maďarsku a i. Rád spomínal na roky prežité vo Fiľakove, najmä na svojich učiteľov Jozefa Klindu (dejepis) a Jána Urbana (telocvik).

Ing. Peter Maťašovský zomrel 9. 10. 2022 v Bratislave, pochovaný je na cintoríne v Bratislave – Karlovej Vsi, ulica Adámiho 6152, č. urnového hrobu 2/U-50.

Gabriela Mokošová

Ekonomka, vysokoškolská učiteľka **prof. Ing. Gabriela Mokošová**, CSc., sa narodila 19. 10. 1928 v Lučenci. Detstvo a stredoškolské roky štúdia prežila v Banskej Bystrici. Štúdium na Vysokej škole ekonomickej absolvovala v r. 1952. V r. 1952 – 57 pedagogicky pôsobila na Strednej priemyselnej škole spojovej techniky v Banskej Bystrici a v r. 1957 – 64 na Strednej ekonomickej škole v Banskej Bystrici. V r. 1964 – 2001 pracovala na Vysokej škole dopravy a spojov, neskôr na Žilinskej univerzite v Žiline. Od r. 2001 žila na dôchodku v Žiline.

Na Žilinskej univerzite pôsobila v r. 1971 – 1990 ako vedúca Katedry spojov, ktorá sa pod jej vedením stala celoštátnou profilovou katedrou v rámci Československa. Vo svojej vedecko-výskumnej činnosti sa orientovala na riešenie problémov ekonomického riadenia v rezorte spojov, na využitie exaktných matematických metód pri riadení spojov, najmä pri spracovaní prognóz v československých spojoch. Bola autorkou viacerých vysokoškolských skript a odborných článkov v domácej i zahraničnej odbornej tlači.

Počas svojho dlhoročného pôsobenia na Žilinskej univerzite sa svojím osobným príkladom prispela o rozvoj spolupráce medzi univerzitným prostredím a priemyslom.

Pokračovanie na s. 6

Bola členkou atestačnej komisie Federálneho ministerstva spojov v Prahe. Mnohí jej absolventi či doktorandi sa svojou šikovnosťou zaslúžili o šírenie dobrého mena žilinskej univerzity doma i v zahraničí. Pani profesorka Mokošová bola vynikajúcim pedagógom, rešpektovanou autoritou, no predovšetkým láskavým človekom.

Článok som pripravil s pomocou nasledovnej literatúry:

Encyklopédia Slovenska 6. zv. T-Ž, Bratislava, Veda 1982, s. 745, ako aj Spravodajca Žilinskej univerzity č. 1/2019, s. 27 – Odišla legenda. Rozlúčili sme sa s prof. Ing. Gabrielou Mokošovou, CSc.

Prof. Ing. Gabriela Mokošová, CSc., zomrela 27. 1. 2019 v Žiline, pochovaná je na Martinskom cintoríne v Bratislave.

PhDr. František Mihály, DiS. art.

Iné významné výročia

Osobnosti

PETRENKA, Ján, prof. Ing. – 5. výročie úmrtia (1. 10. 2018 Bratislava), vysokoškolský učiteľ, rektor Vysokej školy ekonomickej v Bratislave (1990 – 91). Narodil sa 6. 2. 1930 v Kokave nad Rimavicou.

BARATTA-DRAGANO, Alojz – 195. výročie narodenia (2. 10. 1828), barón, zemepán a továrnik. Bol zakladateľom súkromnej školy v Poltári (1866). Zaslúžil sa o postavenie busty kráľovnej Alžbety v Poltári (1899).

LACIAKOVÁ, Irena – 155. výročie narodenia (2. 10. 1868 Polichno), spisovateľka, sestra B.S. Timravy. Používala pseudonym Pofanská, Irena Zorislava Slančík. V r. 1887 bola redaktorkou rodinného rkp. časopisu *Ratolesť*, v ktorom začala spolu s Timravou literárne tvoriť. Zomrela 14. 2. 1865 vo Zvolene.

KORBAY, František – 55. výročie úmrtia (2. 10. 1968 Banská Štiavnica), vlastivedný publicista, úradník. Pseudonym F. Menší. Študoval na gymnáziu v Lučenci. Notár v Haliči, Lovinobani a v Rimavskej Sobote, úradník v Banskej Štiavnici. Kultúrny a osvetový pracovník v banskoštiavnickom okolí, autor turistických sprievodcov a štúdií o Banskej Štiavnici, v publicistike sa venoval aj otázkam cestovného ruchu, administratívy a financií v štátnej správe. Narodil sa 2. 11. 1895 v Haliči.

NOGE, Július, PhDr., DrSc. – 30. výročie úmrtia (3. 10. 1993 Bratislava), literárny historik a kritik.

Pseudonym Juraj Vidovenec. Od r. 1955 pracoval v Ústave slovenskej literatúry SAV v Bratislave. V literárnohistorickom výskume publikoval štúdie o B. S. Timrave, L. N. Jégém, G. K. Zechenterovi-Laskomerskom, S. H. Vajanskom, ale najmä o M. Kukučínovi v práci *Martin Kukučín tradicionalista a novátor* (1962, 1975) a v knihe *Martin Kukučín. Epik života – život v epike* (1991). Narodil sa 30. 1. 1931 vo Vidinej.

NOCIAROVÁ, Emília, rod. Ľuptáková – 90. výročie narodenia (3. 10. 1933 Lučenec), učiteľka, ochotnícka herečka, osvetová pracovníčka, recitátorka. Držiteľka Zlatého odznaku J. K. Tyla ako najlepšia amatérska herečka, členka divadelného súboru Timrava v Lučenci. Žije na dôchodku vo Vidinej.

KRAHULEC, Juraj st. – 75. výročie narodenia (5. 10. 1948 Kokava nad Rimavicou-Pereš), heligonkár, dlhoročný člen FS Kokavan v Kokave nad Rimavicou.

KOVÁCS, Péter – 55. výročie narodenia (5. 10. 1968 Lučenec), fotograf, výtvarník, umeleckým menom Garp. Je vyštudovaný grafik, ale venuje sa aj maliarstvu, fotografovaniu a sochárstvu. Je autorom návrhu a realizácie súsošia *Zmierenie* na Námestí slobody vo Fiľakove.

MIŠŤUTOVÁ, Klára, Mgr. – 85. výročie narodenia (7. 10. 1938 Šaľa), stredoškolská učiteľka a v rokoch 1975 – 95 riaditeľka Strednej pedagogickej školy v Lučenci. Zomrela 20. 11. 2004 v Lučenci.

VARGA, Attila, Ing. – 65. výročie narodenia (7. 10. 1958), strojný inžinier, stredoškolský učiteľ. Od roku 1992 riaditeľ SOŠ vo Fiľakove.

KLAMÁRIK, Ján – 125. výročie úmrtia (8. 10. 1898 Banská Bystrica), učiteľ, štátny tajomník. Pseudonym Kemény. Zaslúžil sa o modernizáciu stredných škôl. V r. 1889 bol vymenovaný za ministerského radcu. Narodil sa 7. 2. 1832 v Lučenci.

ŠURAN, Jaroslav, JUDr. – 100. výročie narodenia (8. 10. 1923 Revúca), právnik, stredoškolský učiteľ na Gymnáziu BST v Lučenci (1968 – 86). Autor článkov v regionálnej tlači o ochrane prírody a životného prostredia. Zomrel 18. 3. 2000 v Lučenci.

SERLY, Tibor – 45. výročie úmrtia (8. 10. 1978 Londýn), huslista, violista, hudobný skladateľ. Jeho prácu si vysoko vážil Béla Bartók, inštrumentálne spracoval jeho dielo *Koncert pre violu*. Natrvalo sa usadil v New Yorku. Je po ňom pomenovaný ženský spevácky komorný zbor „SERLY“ pri ZO Csemadoku v Lučenci. Narodil sa 5. 11. 1901 v Lučenci.

GÁLUS, Juraj – 165. výročie narodenia (12. 10. 1858), člen folklórnej skupiny v Kokave nad Rimavicou, prezývaný „Abe-lovec“, nosil stále pôvodný kokavský kroj a zapletené vrkoče. Zomrel 30. 10. 1952.

SÁNDOR, László – 30. výročie úmrtia (13. 10. 1993), kritik, prekladateľ. V Lučenci bol od r. 1933 redaktorom časopisu *Figyelő* a jedným zo zakladateľov časopisu *Indulás*.

URBANČOK, Milan – 95. výročie narodenia (14. 10. 1928 Cinobaňa-Turičky), jazykovedec. Z diel: *Slovník slovenského jazyka, Morfológia slovenského jazyka*. Zomrel 15. 4. 1981 v Bratislave, pochovaný je v rodisku.

LUKÁČ, Bohuslav, RNDr., CSc. – 80. výročie narodenia (15. 10. 1943 Ábelová), fyzik, astronóm, stredoškolský a vysokoškolský učiteľ. Od r. 1969 vedeckovýkumný pracovník v Slovenskej ústrednej hvezdární Hurbanovo. Zomrel 27. 8. 2009 v Bratislave, pochovaný je v Komárne.

ZUPKO, Mária, rod. Illésová, Mgr. – 70. výročie narodenia (15. 10. 1953 Fiľakovo), špeciálna pedagogička, logopedička. Pôsobila na Osobitnej škole internátnej vo Fiľakove (1978 – 92), riaditeľka ÚSS vo Vidinej (1992 – 97), učiteľka na Špeciálnej ZŠ vo Fiľakove (1997 – 2004), vedúca pracoviska Ústredia práce so sídlom v Banskej Bystrici (2004 – 07), riaditeľka DD a DSS Nezábudka vo Fiľakove (2007 – 08). V rokoch 2002 – 10 bola poslankyňou Banskobystrického samosprávneho kraja (BBSK).

LAKATOŠ, Ladislav, doc. Ing., CSc. – 100. výročie narodenia (21. 10. 1923 Stará Halič), strojný inžinier, vedecký pracovník a vysokoškolský učiteľ. Zomrel 8. 6. 2015 v Bratislave, kde je pochovaný na cintoríne Slávičie údolie.

BAKUĽA, Michal – 40. výročie úmrtia (21. 10. 1983 Bratislava), politik. V roku 1954 sa stal prvým podpredsedom Zboru poradeníkov v Bratislave, v r. 1955 – 56 minister štátnej kontroly, v r. 1956 – 59 minister poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, predseda a podpredseda KNV v Banskej Bystrici (1960 – 64). Narodil sa 23. 8. 1911 v Málinci.

LEHÁR, Franz Christian – 75. výročie úmrtia (24. 10. 1948 Bad Ischl-Rakúsko), hudobný skladateľ. V rokoch 1890 – 94 bol kapelníkom 25. pešieho pluku v Lučenci. Pri poslednom koncerte v Lučenci dostal Lehár taktovku s pozlátenou lutnou a nápisom „*Franz. Lehárovi ml. dámy mesta Lučenec... 4. 3. 1894*“. Narodil sa 30. 4. 1870 v Komárne.

Pokračovanie na s. 7

DAMJANOV, Krasimír, Mgr. – 65. výročie narodenia (24. 10. 1958 Svišťov, Bulharsko), historik, v r. 1984 – 95 pracoval v Novohradskom múzeu v Lučenci, ako jeho riaditeľ v r. 1990 – 95. Od roku 1999 je majiteľom obchodnej spoločnosti Bach systems, s. r. o., v Lučenci.

GRÜNNER, Ladislav – 40. výročie úmrtia (26. 10. 1983 Bratislava), publicista, spisovateľ literatúry faktu, športový redaktor v novinách Deň, Práca, vo vydavateľstve Šport a v časopise Tip. Narodil sa 6. 1. 1920 vo Filákovke.

LŮČANOVÁ, Mária, rod. Bakuřová, doc. PhDr., CSc. – 35. výročie úmrtia (27. 10. 1988 Bratislava), scenáristka, redaktorka. V r. 1961 – 79 dramaturgička a neskôr šéfredaktorka Hlavnej redakcie programov ČST v Bratislave. V r. 1979 – 88 pôsobila ako vysokoškolská učiteľka na Filozofickej fakulte UK v Bratislave. Z jej scenárov: *Ozvena rokov* (1972), *Brána k domovu* (1975), *Čierna karavána* (1977), *Odviata cesty* (1978), *Umri, blázon!* (1984). Narodila sa 25. 2. 1937 v Málinci.

DEDINSKÁ, Lenka – 20. výročie úmrtia (29. 10. 2003 Bratislava), učiteľka, autorka učebníc, ochotníčka, výskumná pracovníčka. Narodila sa 18.3. 1916 v Tomášovciach. V r. 1952 – 78 pôsobila vo Výskumnom ústave pedagogickom v Bratislave. Z diel sú známe viaceré učebnice pre ZŠ, vydala úpravy ľudových rozprávok pre bábkové hry: *Saša a Micka* (1950), *Veselá záhrada* (1956), *Červená čiapočka* (1958) a d'. Počas pôsobenia v Lučenci bola aktívnou členkou divadelného ochotníckeho súboru Timrava. Pochovaná je na cintoríne v Mládzove.

Lektorom workshopu bol **Mgr. Marcel Páleš**, rozhlasový moderátor, redaktor a dramaturg RTVS, vysokoškolský lektor v oblasti žurnalistiky, lektor workshopov so zameraním na slovo a rozhlasovú tvorbu, literárny autor a organizátor kultúrnych podujatí.

Účastníci sa prostredníctvom diskusie oboznámili s charakteristickými črtami rozhlasovej práce, a to z pohľadu nielen redaktorskej a moderátorskej práce, ale aj s ohľadom na technickú, hudobnú či dramaturgickú stránku. Po všeobecnom úvode do problematiky slova v moderátorskej či redaktorskej práci prešli k tvorbe krátkych príspevkov, reportáží a rozhovorov a v živom vstupe mali možnosť prihovoriť sa poslucháčom Rádia Regina.

Tvorivé výsledky svojej práce následne s lektorom analyzovali a vyhodnocovali. Podujatia sa zúčastnilo 32 záujemcov. Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Mgr. Milada Bolyošová

Stalo sa v regióne

OD ROZHOVORU PO PODCAST

Novohradské osvetové stredisko v Lučenci pripravilo v rámci projektu Slovo v hlavnej úlohe workshop pod názvom **OD ROZHOVORU PO PODCAST**. Bol určený predovšetkým pre moderátorov, záujemcov o moderovanie a pre budúcich redaktorov a konal sa 27. 9. 2023 v sále NOS v Lučenci.

Vidiečanova Habovka - 2023:

OD RIMAVICE PO IPEĽ

Dňa 23. 09. 2023, v sobotu, sa v Kultúrnom dome v obci Trebeľovce v poobedňajších hodinách konalo podujatie s názvom *Od Rimavice po Ipeľ*. Išlo o regionálne kolo Celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky hudobného folklóru Vidiečanova Habovka 2023, ktoré organizovalo Novohradské osvetové stredisko Lučenec – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja, v spolupráci so spoluorganizátorom obcou Trebeľovce. Cieľom tejto súťaže je získavanie vedomostí, nadobúdanie zručností a umelecko-odborný rast kolektívov aj jednotlivcov, ktorí sa venujú hudobnému folklóru, ale aj podporovať a rozvíjať poznanie hudobného folklóru Slovenska, vzťah k tradičnej ľudovej kultúre, štýlové interpretačné schopnosti muzikantov a spevákov a objavovať nové spevácke a muzikantské talenty v oblasti interpretácie ľudovej hudby.

Pokračovanie na s. 8

Hlavným organizátorom súťaže bolo Novohradské osvetové stredisko v Lučenci a súťaž otvoril Mgr. Stanislav Spišiak, riaditeľ Novohradského osvetového strediska. Za hostiteľov sa prihovoril Ing. Jozef Šulek. O celý priebeh a organizáciu regionálnej súťaže sa postaral Bc. Milan Gabera, odborný kultúrno-osvetový pracovník pre folklór Novohradského osvetového strediska v Lučenci.

Odborná porota pracovala v zložení: Mgr. Stanislava Zvarová z Klenovca, odborná pracovníčka pre folklór GMOS Rimavská Sobota, Mgr. Mária Matiašová z Dolných Plachtiniec, odborná pracovníčka pre folklór HIOS Veľký Krtíš a známy folklorista Juraj Matiaš z Horných Plachtiniec. Toto podujatie moderovala Laura Gaberová z Lučenca.

Do regionálneho kola súťaže Vidiečanova Habovka 2023 sa prihlásili tri kategórie. V prvej kategórii - sólisti speváci, spevácke duá súťažilo 10 súťažných čísel. V druhej kategórii - sólisti inštrumentalisti súťažili traja súťažiaci a v tretej kategórii spevácke skupiny súťažili dve skupiny.

Zlaté pásmo s priamym postupom na krajskú prehliadku do Čierneho Balogu získali: v kategórii sólisti speváci, spevácke duá – Kristína Vrbiniaková z Lovinobane, v kategórii sólisti inštrumentalisti – Milan Gabera ml. z Lučenca v hre na heligónke a v kategórii spevácke skupiny – Spevácka skupina Dubkáčik z Buzitky.

Jedným z poslání tejto súťaže je aktivizovať a podporovať činnosť folklórnych telies, vyhľadávajú, dokumentáciu a prezentáciu prejavov tradičnej ľudovej kultúry a poukázať na jej význam v kultúrnom dianí, čo mala porota na zreteli v rozborovom seminári, ktorý sa po prehliadke uskutočnil pre všetkých účinkujúcich.

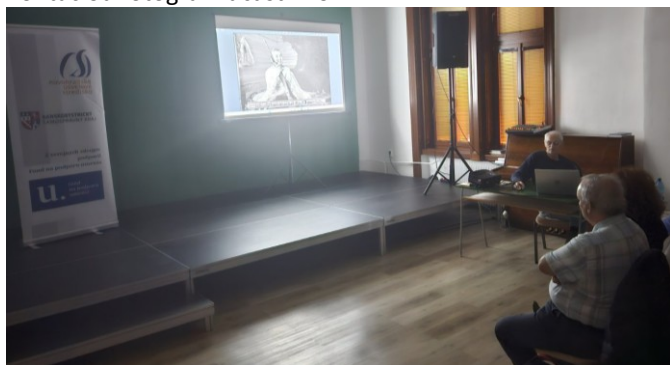
Bc. Milan Gabera – metodik pre folklór NOS

Tvorivé dielne PRE NEPROFESIONÁLNYCH FOTOGRAFOV

V dňoch 13. – 14. 10. 2023 zorganizovalo Novohradské osvetové stredisko – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja Tvorivé dielne pre neprofesionálnych fotografov pod vedením lektora Alana Hyžu, renomovaného slovenského dokumentaristu.

Prvý deň tvorivých dielní otvoril a všetkých účastníkov privítal riaditeľ Novohradského osvetového strediska Mgr. Stanislav Spišiak a pokračovalo sa podľa programu. Program pozostával z prezentácie a projekcie lektora, diskusie, konfrontáciou fotografií účastníkov.

Pokračovanie na s. 9

Druhý deň sa účastníci premiestnili do Kokavy nad Rimavicou a pokračovali workshopom s témou: „Cigáni, krajina a každodenný život“ v Kokave nad Rimavicou. Pridanou hodnotou programu bola vernisáž výstavy veľkoformátových fotografií Tibora Huszára v priestoroch Starej školy v Kokave nad Rimavicou a následné prednášky.

O občerstvenie sa postarali organizátori Regionálnych gurmánskych dní v Kokave nad Rimavicou, za čo im úprimne ďakujeme, hlavne p. starostovi Ing. Jánovi Chromekovi a vedúcej MsKS Blanke Harasimovej. Záverečnou bodkou tvorivých dielní bude výstava fotografií zúčastnených autorov v mesiaci december v priestoroch Novohradského osvetového strediska pod kurátorským okom lektora Alana Hyžu.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Renata Ádamová

Radost' s keramikou

Vďaka finančnej podpore Fondu na podporu umenia Dielnička pri Novohradskom osvetovom stredisku – kultúrnej inštitúcii Banskobystrického samosprávneho kraja, mala možnosť zorganizovať podujatie s názvom Radost' s keramikou.

28. 9. 2023 a 4. 10. 2023 sa žiaci ZŠ hrou formou zoznámili s hlinou a dozvedeli sa o dlhoročnej hrnčiarskej tradícii v regióne.

Druhá časť dielní bola venovaná práci s hlinou od jednoduchých technologických postupov ako vykrajovanie magnetiek, tvorenie plátov po točenie na hrnčiarskom kruhu. Po ukážke si každý zo žiakov vytvoril svoj prvý výrobok točený aj na kruhu a po ich vypálení si ich ako suveníry zobrali domov.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na Podporu umenia.

Veronika Kolčák

Cigáni Tibora Huszára

Dňa 14. 10. 2023 realizovalo Novohradské osvetové stredisko, kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja, projekt, venovaný slovenskému fotografovi a vysokoškolskému pedagógovi doc. MgA. Tiborovi Huszárovi, ArtD., pri príležitosti troch výročí: 10. výročie úmrtia T. Huszára (11.9.2023 Modra), 30. výročie (1993) vydania jeho prvej fotografickej publikácie CIGÁNI/GYPSIES a 15. výročie (2008) vydania druhej publikácie CIGÁNI.

Podujatie pod názvom *Cigáni Tibora Huszára* sa konalo v priestoroch Starej školy v Kokave nad Rimavicou a jeho cieľom bolo priblížiť formou veľkometrážnych fotografií Tibora Huszára, ktorý sa vo svojej tvorbe dlhodobo venoval téme života rómskeho etnika. Jeho fotografie zachytávajú zvyky, tradície, ale zobrazujú aj biedu Rómov v nefalšovanej sociálnej pravdivosti a vysokej výtvarnej hodnote. Každá fotografia je príbehom človeka. Vernisáž výstavy otvoril riaditeľ NOS Mgr. Stanislav Spišiak, za hostiteľov – OZ Stará škola sa prihovorila p. Hroncová, ktorá vyjadrila radosť, že sa toto podujatie koná práve v priestoroch rekonštruovanej starej školy v Kokave nad Rimavicou. Dielo Tibora Huszára potom prítomným priblížila jeho žiačka a fotografka Mgr. art. Denisa Havrľová.

Súčasťou vernisáže bol aj seminár na tému Rómovia pred objektívom, ktorý viedol lektor PhDr. Arne B. Mann, CSC., popredný slovenský etnológ a romista. Predstavil veľmi zaujímavé fotografie Rómov, ktorí boli akými „exotickým“ materiálom pre fotografov už v 19. storočí. Predstavil tiež fotografov, ktorí sa zaujímali o život rómskeho etnika na Slovensku v priebehu 20. storočia. Bolo to zaujímavé rozprávanie o autoroch fotografií a na plátne mali návštevníci možnosť vidieť naozaj unikátne fotografie.

Mgr. art. Denisa Havrľová pokračovala v seminári rozprávaním o Tiborovi Huszárovi ako o človeku, umelcovi, učiteľovi a priateľovi, ktorý ju výrazne ovplyvnil v jej umeleckom napredovaní. Svoje rozprávanie spestrila zábavnými príbehmi a zážitkami, ktoré zažila ako žiačka Tibora Huszára.

V hudobnom programe vystúpili rómsky folklórny súbor Slniečko (Khamoro) a Hudobná skupina Sendreiovcí, ktorí na nádvorí Starej školy vytvorili neopakovateľnú atmosféru.

Ďakujeme za spoluprácu na tomto podujatí OZ Stará škola, rodine Hroncovej a pani Anke Marušinovej za pomoc pri realizácii podujatia.

Podujatie z verejných zdrojov podporil KULT MINOR - fond na podporu kultúry národnostných menšín.

Ako sa nestat' obeťami podvodníkov a zlodejov

V dnešnej dobe je veľmi dôležité rozlišovať pravdivé a nepravdivé informácie, ktoré nám ponúkajú a podsúvajú nielen masmédiá, ale aj jednotlivci, ktorí chcú rýchlo zarobiť. Mnoho seniorov je ohrozených podvodníkmi, ktorí ich vedú veľmi dobre oklamať, aby ich pripravili o úspory, ale taktiež môžu ľahko uveriť informáciám v médiách, ktoré nie sú vždy pravdivé.

Novohradské osvetové stredisko v spolupráci s Centrom prevencie kriminality v Banskej Bystrici zorganizovali dňa 26. 09. 2023 vzdelávaciu preventívnu aktivitu pre seniorov v lučenských zariadeniach pre seniorov, konkrétne v ZSS AMBRA, ZSS Harmónia a DS Lučenecké kúpele. Ústrednými témami bolo „Ako sa nestat' obeťou podvodníkov“ a „Mediálna gramotnosť“.

Okrem odbornej prednášky spojenej s prezentáciou a video ukázkami si pracovníčky IK Prevencie Kriminality v Banskej Bystrici pripravili pre seniorov interaktívnu aktivitu na rozoznanie nepravdivej informácie v tlači alebo na internete.

Bc. Janka Cerovská

Poznaj Novohrad

Novohradské osvetové stredisko, kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja, usporiadalo dňa 28. 09. 2023 jednu z cyklických prednášok s názvom Poznaj Novohrad. Tentokrát navštívili Novohradské osvetové stredisko žiaci šiesteho, siedmeho a deviatego ročníka Cirkevnej

základnej školy sv. Jána Bosca. Lektorkou bola Mgr. Michaela Škodová a jej prednáška priblížila žiakom tému Rodina a príbuzenská terminológia.

Podujatie z verejných zdrojov podporil Fond na podporu umenia.

Bc. Janka Cerovská

Výstava Sadnite si, prosím II. v Novohradskom múzeu a galérii

Do 17. storočia bola stolička symbolom spoločenského postavenia a ukážkou moci jej vlastníka. Po zmene spoločenských pomerov si začali majetnejší ľudia pri usporadúvaní zábav, ale aj trávení voľného času nárokovat' väčšie pohodlie, s čím súvisel príchod módy nábytku pre každého. Vďaka častejšiemu zapájaniu sa žien do spoločenskej konverzácie vzniklo kreslo. Pohovky sa objavovali už na začiatku 18. storočia a v každej meštianskej či šľachtickej domácnosti mali nezastupiteľné miesto. Sedací nábytok tak plnil praktickú, ale aj estetickú funkciu, pretože práve rôznorodosť materiálov a technického prevedenia im dodávala množstvo možností.

Zámerom výstavy Sadnite si, prosím II. je priblížiť životnú úroveň a dobový vkus zariadenia novohradských vidieckych, meštianskych, ale aj šľachtických domácností v 19. a 20. storočí a zároveň predstaviť kolekciu kresiel, ktoré sa podarilo vďaka finančnej podpore Fondu na podporu umenia a Banskobystrického samosprávneho kraja zrestaurovať v rokoch 2017 a 2018.

Výstava nadväzuje na výstavu pod rovnakým názvom z r. 2018, ktorá bola realizovaná s finančnou podporou Fondu na podporu umenia. Je koncipovaná do viacerých celkov, predstavuje jednotlivé typy sedacieho nábytku, ktoré plnili vo vidieckom prostredí hlavne praktickú funkciu, prechod od čisto praktických stoličiek cez drevené kreslá, používané v meštianskych domácnostiach až po luxusné historizujúce pohovky a kreslá pochádzajúce z interiérov lučenských živnostníkov, remeselníkov či vyššej spoločnosti.

Dôraz je kladený na trojrozmerné predmety zo zbierkového fondu múzea a galérie, ktoré sú doplnené dobovými fotografiami, ako aj maľbami, ktoré priamo dokazujú prítomnosť a časté využívanie jednotlivých typov sedacieho nábytku v novohradskej spoločnosti.

Počas trvania výstavy budú prebiehať zaujímavé podujatia viažuce sa tematicky nielen k samotnej výstave, ale aj k predvianočnému obdobiu, pod názvom Zaži stred v múzeu, ktoré sa budú konať každú stredu od 8.11. 2023 do 10.1.2024 so začiatkom od 16:30. Presný prehľad podujatí je možné nájsť na sociálnych sieťach NMG a na jej webovej stránke www.nmg.sk.

Výstava je realizovaná s finančnou podporou Banskobystrického samosprávneho kraja a Fondu na podporu umenia.

KAM ZA KULTÚROU

Novohradské osvetové stredisko
– kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja

Umelecké slovo, divadlo

DIVADELNÁ JESEŇ

- 28.10. **DIVADELNÁ SOBOTA**
od 10:00 - Kultúrny dom Cinobaňa
- 04.11. **ŽENBA** (Nikolaj Vasilievič Gogol)
Divadlo "A" a SHANTI Prievidza
18:00 - Sála MsKS Fiľakovo
- 05.11. **NEBUDE TO TAKÉ LAHKÉ...**
Divadlo OPONAPoltár
15:00 Kultúrny dom Tomášovce
- 11.11. **Pivo, plienky, podprsenky**
Divadlo f*ACTOR Liptovský Mikuláš
16:00 - Kultúrny dom Kokava nad Rimavicou
- 12.11. **NÁŠ PÁN UJO**
DS HAVKAČI Tomášovce
16:00 - Kultúrny dom Trebeľovce
- 12.11. **HEREČKY**
Slovenské divadlo VERTIGO
Budapešť (MR)
18:00 - Sála MsKS Fiľakovo
- 14.11. **Večná Eva**
(monodráma s Lenkou Stankovou)
Divadlo Š. Kvietika Veľký Krtíš
18:00 - Malá sála NOS
- Foto, film, výtvarná tvorba**
3. - 4.11. **PROJEKT**
(made in pod holý nebm... IX)
17:00 a 9:00 NOS Lučenec
- JAZZOVÉ LÍSTIE**
výstava fotografií Stanislava Spišiaka st.
Vestibul NOS
pracovné dni od 8:00 do 15:00 hod.

Dielňa ľudových remesiel DIELNÍČKA

(priestory NOS na poschodí):
Dielňa keramiky pre verejnosť
8.,15.,22.11. (vždy v stredu)
Práca s hlinou, pokračovanie
„Uceleného keramikého kurzu“.
Kurzy pre školy – Hlina:
Výroba keramických svietidiel
Výroba keramických šálok so sítkami a vrchnákom na sypaný čaj a misiek sgrafito technikou
(termín podľa dohody so školami).
Výroba vianočných dekorácií/darčiekov
(termín podľa dohody so školami)
Kontakt: Veronika Kolčák/Nikovera,
0918 491 688, dielnicka.nos@gmail.com
Sledujte nás na www.nosl.sk a
<https://www.facebook.com/novohradskaosveta>

Novohradská knižnica Lučenec
– kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja

- 02.11. – 30.11. Pod povrchom**
– výstava Marianny Žilkovej. Podujatie je určené pre všetky vekové kategórie a je súčasťou cyklu Knižnica pre mládež
- 13.11. o 16:30 hod. Zo Sibírskeho Tibetu ku kolíske Džingischána**
– prednáška so spisovateľom a cestovateľom prof. PhDr. Svetozárom Krnom, CSc., sa pre verejnosť uskutoční v rámci cyklu podujatí Zaži knihu v knižnici
- 16.11. o 9:30 hod. Literárny Lučenec**
– slávnostné vyhodnotenie XVI. ročníka celoslovenskej súťaže vo vlastnej tvorbe v písaní poézie a prózy sa bude konať v prednáškovej sále Novohradskej knižnice
- 23.11. o 16:30 hod. Beseda s Milanom Markovičom**, učiteľom, scenáristom, novinárom, publicistom, hercom, humoristom,...o jeho živote a tvorbe sa bude konať v prednáškovej sále pre verejnosť.
- 23.11. o 9:00 hod. Tisíc otázok a odpovedí** – prednáška s paleontológom a publicistom D. Valentom, ktorý žiakom základných škôl porozpráva o spôsobe života dinosaurov aj o zvieracích kuriozitách, je súčasťou cyklu Pestrá paleta zážitkov
- 28.11. o 10:00 hod. Kinopribehy**
– v rámci cyklu Knižnica pre mládež sa uskutoční pre študentov stredných škôl a verejnosť beseda s novinármi a odborníkmi na problémy súčasnej doby-
téma: Nežná revolúcia

Novohradské múzeum a galéria
– kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja

26. 10. o 16:30 hod.
vernissáž výstavy
Sadnite si, prosím II.

Zámerom výstavy Sadnite si, prosím II. je priblížiť životnú úroveň a dobový vkus zariadenia novohradských vidieckych, meštianskych, ale aj šľachtických domácností v 19. a 20. storočí a zároveň predstaviť kolekciu kresiel, ktoré sa podarilo vďaka finančnej podpore Fondu na podporu umenia a Banskobystrického samosprávneho kraja zreštaurovať v rokoch 2017 a 2018.

PRACOVNÁ PONUKA

Novohradské osvetové stredisko – kultúrna inštitúcia Banskobystrického samosprávneho kraja hľadá vhodného adepta na pracovnú pozíciu samostatný odborný pracovník pre miestnu kultúru, edičnú a publicistickú činnosť, dokumentaristiku a marketing a organizačné vedenie literárneho klubu.
Termín nástupu do zamestnania 1. 1. 2024.

Bližšia špecifikácia:

1. Monitoring miestnej kultúry, poradenská činnosť a spolupráca s miestnymi samosprávami a organizáciami pri príprave kultúrnych podujatí.
2. Dokumentaristika a marketing.
3. Samostatné vykonávanie bibliografickej, rešeršnej a inej informačnej agendy.
4. Organizačné vedenie literárneho klubu.
5. Zodpovedný redaktor za prípravu, zostavenie, tlač a distribúciu mesačníka REKUS – Regionálny kultúrny spravodajca (ISSN 1338-9939, registrované na MK SR – EV 3991/10).

Popis práce, požiadavky na uchádzača a ďalšie informácie nájdete na:

<https://www.facebook.com/novohradskaosveta>
https://www.nosl.sk/index_subory/pozvanky.htm

